

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 10.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDELYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A tavasz eljött mezeinkre

(VII. sz. Körlevél.)

Évszakok és a szívek.

Tavaszt értünk; jégkérget repesztő, rügyet fakasztó, bimbót kifejtő, terményt sarjadztató éltető tavaszt. Megújuló működés, élet a természetben; vágyakozás, remény, munkakedv a szívekben. A dícsőséges feltámadás ünnepének titka az örökléni-vágyás érzetét váltja ki a lelkekből. A közelgő szép május virágos berkeivel, gyümölcsöt rejtő, ígérő illatos árával, reményt ébresztő aranysugaras éltető napjaival a pünkösdi ünnepkörbe olvadva a Szentlélek-Isten hatékony működéseit tárja előnkbe. S a szeretet teljessége — a mindvégig velünk lakozó Isten — az Úrnap keretében s a Szentséges Szív munkálkodó fényében irányt mutat, édesdeden hívogat arra a nagy munkára, melynek végtelen bére, ára: Ómaga. Érette édes a munka. Őbenne valóság a remény. Őutánna a szív vágya minden kincsel felér.

S hogy ez örökbecsű kincset vágyja szívünk: érzem magamon s tapasztalom enyéimen. Nincs jégkéreg a szíveken. A kegyelem sugara a lelkeket áthatotta. Az Isten-szeretet s a felebaráti szeretet

megható tényeit fakasztotta; életet adott még a szendergő lelkekbe is — a munkálkodó szeretet áldásos életét.

S most e drága kincsét a Végtelen Szeretetnek csak egybegyűjteni, biztosítani, gyümölcsösíteni lenne kötelességünk. Kiönteni az Erősség-, a Bölcsesség-lelkét, hogy a kegyelem e bő időszakában nyert javakat a netán bekövetkezhető elbizakodás szűk napjaira is biztosítsuk.

A tavaszi bérmaut a kézdi-orbai kerületben lett volna.

Már a lelkeket megrázó, felemelő múlt évi őszi napokon megtett főpásztori látogatásaim alkalmával elhatároztam, hogy tavaszi bérma-útamot kedvelt egyházmegyém kézdi-orbai esperesi kerülete papjainak és híveinek megvigasztalására, megerősítésére fogom szentelni s e szép hónapok lélekemelő ünnepeit körükben eltölteni. Odavágytam, hol a sok könny nyomán oly bő termést ígérő lelki rügyek, termények fakadtak. S reméltem, hogy e látogatásaimat az áldásos béke szívarványszínei teszik ékessé, kedvessé, gyümölcsözővé. — De az Isten útai kifürkészhetetlenek. A fájdalom, szenvedés, nyomor azóta még súlyosbodott. S talán még a résztvevő vigasszal is oly kiméletesen kellene kö-

zelednünk, hogy a lelkekre a nyomasztó anyagi aggályoskodások miatt nehogy ránehezedjünk. — A gyermekek lelke, a hitvesek szíve, a hajadonok érzelme, a szülők aggodó féltése a messze távolba ragadtatva meg van oszolva a marandó, állandó benyomás befogadására. A megélhetés fölötti aggodalom s az anyagiakat érintő jövő kétsége nyomasztólag ül ki az arcokon s senyveszt a szívekben. Mikor pedig a zavartalan vágyanak, reménynek, örömmel kellene szívben- lélekben, külsőben, belsőben jelentkeznie a máskor oly nagy örömmakpok alkalmával.

A tavasz minden óráját a mezei munkára kell fordítani.

Egyrészt ezekre való tekintetből, másrészt kiválóan azon okból, mert tudjuk, érezzük, hogy minden nap s a napnak minden órája, pillanata a tavaszi munkálkodást tekintve nagyfontosságú életkérdés mindnyájunkra, hazánkra: fájó szívvel bár, de kedvelt híveim földi java érdekében a mostani időről a reményelt nyugodtabb őszi időre halasztom el főpásztori látogatásomat. Amikor is a hitközségek is mind visszanyerik papjaikat a harctérről; terméseddél is „megvidámitod Uram a te néped lelkét”; s „kik hozzád emelték lelküket”.

Ibsen hazájában.

Irta Ádám Éva.

Elbucsuzom a svéd emlékektől, már sietve víz a vonat Norvégia felé. A jó magyarok ütik a huszonegyet ott a kupé sarkában. Távolról két öreg norvég tengerész nézi. Szerettem volna lefényképezni ezt a két arcot. Sajnálám elfelejtetni őket.

Fatelepek, légyárak mindenfelé. A léceket úgy usztatják le messze vidékre, mint nálunk a Maroson a fát. A sok léctől nem látszik a víz, pedig valamj hatalmas folyó mentén haladtunk. Az öreg tengerész ír valamit a naplómba, de igazán nem tudom, hogy e szó: Floga, az ő neve-e, vagy a nagy vízé.

Csalódik, mint én is, amíg meg nem láttam, — aki Norvégiát valami bús, komor, zord világnak képzei. A legbájosabb vidéken haladtunk, miket eddig Európában láttam. Végtelen nyugalom nagy kék vizek lombos, dombos erdők, mesebeli

szép üde szigetek. Mértani pontossággal alakult tengerszemek, majd elképzelhetlenül cik-cakkos, bolondos tavak. Rengeg sok tőzeg és fatelepe a norvég határon.

Aarres állomáson. Éjjeli 11 óraker nappali világosságban 8 óreért vásárolok egy almát.

Csodálatos fénye van ennek az éjszakai világosságnak. Valami idegenszerű, kéksárga fénytörés, amint belehull a mély, zöld tóba, mely egy fordultnál előnkbe tűnik. A fölötté levő meredek sziklák, egy új szeszélyét mutatják az északi világnak.

Igy érjük el Krisztianiát. Annyit fázunk oda lenn Svédországban, hogy valóssággal féltünk a magasban fekvő Norvégiától.

Hatalmas családás ért. A stockholmi tengerek metsző tiszta levegője után, valami langyos, üvegházi, párás, nehézkes, azt mondhatnám, hogy rossz levegő fogadott, Krisztianiában. A svédországi 10—12 C. után minden átmenet nélkül ugrot-

tunk fel a 26—28 hőfokra s abban a furcsa vizzagú levegőben ez elviselhetlennek tetszett az első órákban.

A Norvég főváros a fáradt utasnak első benyomásra nem kellemes. Mintha a furcsa pókok rákók mind oda telepednének az ember tüdőjére, olyan szag jár az utcákon. Egyszer hegyre fel, egyszer le mennek az utcák. Csak a főbb helyeken van aszfalttirozás, egyebütt követet. Meglepően sok rongyos, mezitlábás csavargó gyerek. Már már azt hittem a nápolyi tengerparton járok újra. Még élénken emlékeztem a nápolyi szemtelen utcai fickókra, de ime egyszerre meg kell győződnem arról, hogy itt más erkölcsé van az utca gyermekének. Alig hinné az ember, hogy oly fokú udvariasság kitelhessen azoktól a rongyos gyerekektől. Az is elég feltűnő, hogy az utcán elejtett szép kis gyöngyház zsebkésemet messziről, lihegve utánnam hozta az egyik.

A város olyan kicsinynek tűnik fel, habár kétszáz ezer lakósa van.

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászliék. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„a nemzetek, kiket alkottál, mind eljönnek és imádkozni fognak előtted Uram! és dicsőítik majd a te nevedet...“²⁾.

Ima és fáradhatatlan munka.

S hogy ezek bekövetkezessenek; s hogy a becsületes béke napja virradjon mielőbb hazánkra; s az Isten akaratán való megnyugvással szívünkben álljunk Istenünk s hazánknak buzgó, lelkiismeretes szolgálatába; most az ima és vezeklés fokozottabb eszközeit megragadva; a fáradhatatlan, kitartó munkálkodás és takarékoság erényeit gyakorolva törekedjünk, siessünk kiérdemelni az isteni irgalmat; s biztosítani mindnyájunk számára az állandó béke áldásait.

S mert tudjuk, hogy minden áldás felülről jön „Hozzád kiáltunk. Uram! mondván: Te vagy reménységünk, osztályrészünk az élők földén“³⁾ ezen és a másik életben. S mert századok át tapasztaltuk, hogy Nagyasszonyunk közbenjár értünk, véd, oltalmaz — oh hisz mi lett volna belőlünk, hogyha Te elhagysz? — az égiekhez fordulunk s buzgón esdünk „botlásainkért oh meg ne vess!“.

Májusi ájtatosság.

Szívörömet ragadjuk meg azért a szép május hónap ájtatosságát s a Mária tiszteletével kapcsolatban fokozottabban esdjünk a béke áldásáért.

Szent Szív kultusz.

Junius hónapban a Békeség fejedelmének Jézusunknak irgalmas szentséges Szívét ostromoljuk — közájtatosság keretében — hogy e szomorú háború befejezése minél előbb elérhető legyen.

Egyszóval mindent kövessünk el, hogy esdő, könyörgő tényeinkkel az irgalom forrását megtaláljuk. Ne feledjük, hogy minden alkalmat, pillanatot fel kell használnunk. Mert minden érté-

künk kockán forog. Százazrek földi s örök élete; fegyvereink szerencséje; hazánk boldog jövője a bensőséges ima gyümölcse lesz. Ily nagy értékekkel szemben fukarkodhatunk-e az ima- és vezeklésben?

Fényűzés, élvezet maradjon el most.

Egyben azonban fukarkodnunk kell: a fényűzésben, az eddig megszokott igények kielégítésében. A háború esélyeit nemcsak a harctéren küzdők hősiessége, kitartása, hanem az itthon maradtak áldozatos takarékosága és lelkiismeretes munkálkodása dönti el. A megpróbáltatásban a nélkülözések békés elviseleése közös erényünk kell legyen.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni s feltve szeretett egyházmegyében lakó minden rendű és rangú híveimet arra kérni s inteni, hogy minden fényűzést, élvezetet tartson távol magától, környezetétől; az állami hatóságok minden enémü intézkedéseinek a legmesszebbmenőleg szívesen, örömmel engedelmessédjék; a közérkösség, a köztisztaság, a közegészség érdekében örömmel munkáljon közre mindazokkal, kik aggódo félelemmel és előrelátó tudással iparkodnak elhárítani hazánktól a háborúval járó s ezt követni szokott még nagyobb veszedelmeket, melyek a jövő nemzedéket tizedelik meg.

A munkára felhívó rendelet nyomatékos ajánlása.

Ami pedig a tavasz kellemét hasznossá, a kitartó munkával pedig gyümölcsözővé teszi, el nem mulaszthatom ismételtén és nyomatékosan felhívni papjaimat és minden híveimet a megfeszített áldozatos munkára felhívó kormányrendeletre hazánk érdekében. Hogy „ne gyűlöljük a fáradságos dolgot és a

Főlségestől teremtett mezei munkát“⁴⁾, különösen mert „minden kedvesség és szépségnél szebb a zöld vetés“⁵⁾; s azért megsokszorozott erővel „munkálkodjunk kezeinkkel dolgozván“⁶⁾. — Szegénységet szerez a lassú kéz, az erősek — serények — keze pedig gazdagságot készít“⁷⁾; „a gazdagság és erő fölemlék a szívet“⁸⁾, reményt öntenek s bizalmat az esdett s várt sikerhez . . . a katonáinkkal ilyformán karöltve kivivandó áldást hozó békéhez.

Nem azért hangsúlyozom a fokozott munkát olyannyira, mintha volna „közöttetek, kik nyugtalanul, rendetlenül élnek, mitsem dolgozván, hanem csak hivalkodván“⁹⁾; sőt meg vagyok győződve, hogy „nem ettük ingyen senki kenyerét (nem pazaroltuk az állam által nyújtott hadi segélyt.) hanem munkával és fáradsággal éjjel-nappal dolgoztunk“¹⁰⁾, hogy „a magával megelegedett munkának élete édes“¹¹⁾, a haza polgárainak nyugalma, jövője biztosított legyen; hanem kérem a lankadatlan munkálkodást azért, mert mindig „üdvösebb — boldogítóbb — adni, mint elfogadni“¹²⁾, hazánk javára pedig bizony most sok rendkívüli áldozatot kell hozni, mindnyájunk részéről felajánlani. Saját magáért, övéiért hoz mindenki bármely áldozatot. S így „veszi el jutalmát ki-ki az ő munkája szerint“¹³⁾.

A papság tegye gyümölcsözővé a május, junius hónapokat.

Felhívom azért szeretettel kedves papjaimat, hogy e jelentőséggel teljes szép hónapokról elmaradó hivatalos főpásztori látogatást iparkodjanak híveik számára a kegyelmekben gazdag május és junius hónapokban minél gyümölcsözőbben kiaknázni, az Ég iralmát leesdeni; a szívükben élő vizgáztaló reményt ápolni helyettem s novemberben is; őket ta-

Ha oly megértő finom lelkem volna, szeretnék költeményt, dalt írni az északi virágokról. Annyi remegő titokzatosság van a halovány fényükben, az idegenszerű, esodás alakjukban. Szinte mindenkinek van a kezében egy ilyen sápadt virágos ág. Végre megtudom, hogy a virágpiac körül járok. Firenzére emlékeztem ez a nagy virágkultusz.

Amott állanak a nagy norvégiek szobrai: Rikard Nordraak, ki a nemzeti himnuszt írta. A híres Bernadotte uralkia a királyi palóta terét ott fenn a dombon. Oriási térség ez, melynek közepén a hadvezér szobra áll e felíráttal: „A nép szeretete az én jutalmam.“

A kir. palota szinte elnéz a város fölött. Nyílegyenes utca vezet innen a városba s azon túl nagy hegyek, erdők néznek farkasszemét a palotával.

Mindjárt a térség végén állanak a képviselőház és az egyetem. Rendkívül tetszik nekem ez a komoly stílusú derűs, előkelően egyszerű egyetemi épület. Fehér, világos, nyugalmas, mint maga a tudás.

Ismét szobrok. Johannes Bron vaszobra az első. Fején feltett kalap s az arc maga az eleven élet. Megállítja az embert. Igen, mert ő volt a legnagyobb norvég komikus színész. Az ott a háta mögött a

színház, Norvég színház! Első gondolatom Ibsen. Őt keresem szemmel, lelkemmel. Két lángelme: Ibsen és Björnson. Mint két óriás úgy néznek le a magasból. Nekem az a szuggesztív érzésem támadt, hogy megérzi azt a Björnstern Björnson éreszobra, hogy magyarok néznek vele szembe és megérzi az Ibsen borongó lelke, hogy felnézünk rá a magasba, ha nem is egészen értjük álmait.

Másnap a temetőbe mentem. A sírjuk is közel van egymáshoz. Zúgó fehér nyírfák sírnak körülöttük. A Björnson hantja ott domborul egy parkszerű tér közepén, távol mindenkitől. A műkertészettel gondozott jeltelen sír fölé ezután állít emléket Norvégia.

Ettől balra nyugszik a nagy álmódó: Ibsen Henrik, zúgó fenyők alatt. Fekete márvány obeliszk emelkedik a síron. Semmi magyarázat, semmi más felírat, csak ez: Ibsen. És a név alatt a márványba vésvé egy kalapács körvonala. Lehet, hogy igen sok más ember tudja mit jelent itt e kalapács, de én sajnos nem értem e szimbolumot és nem is sikerült megtudnom a magyarázatát. Temetőikben sok a virágdísz, nagyon gondozott utak vannak mindenfelé egész sétaterek, de igen szembeötlő, hogy művészi síremlékek egyáltalán nincsenek.

Aki Norvégiában jár, bizonyára első dolga felkeresni a Wickinger emlékeket. Talán épen Krisztianában van a legnagyobb sírhajó melyet 31 év előtt ástak ki a tenger parton ezer év után.

A norvég szépművészeti muzeum abban különbözik Európa többi nagy muzeumától, hogy szembeötölően komoly tárgyú egész berendezése és hangulata. Ilyen meghatóan bús képgyűjteményt sehose láttam, az életnek annyi fájdalom, változata van megörökítve itt, mint sehol másutt. Itt is találkozunk a seccisiósi teremmel, de azok a képek mire kiléptünk, el is mosódnak emlékezetünkbl.

A történelmi múzeumban a legszebb kökorszakbeli gyűjteményt találjuk Európában. Egy pillanatra azt is elefejtjük, mert egy nagy csapat eleven, furcsa, férfiasarcú és fejállású, simára kiécsített frizurás hölgy érkezik. Minden egyes alakon megérzik, hogy se divattal, se szokásokkal nem vesződik. Orosz hölgyek. Tanítónők mind. Egyetlen férfi sincs közöttük, pedig negyvenen jöttek át nagy muszkaországból, ahová igen-igen szívesen meghívják minket.

Rendkívül gazdag e múzeum, de az ember ha már végig járta Európa ily nemű épületeit, újat nem igen lát. Legérdekesebbek persze, a szoros értelemben

karékos életre, önfeláldozó áldozathozatalra serkenteni; sőt reájok oly irányban is hatni, ha netán az állami hadi segélyt is meg kellene önmaguktól vonni s a haza oltárára visszajuttatni: áldozatos szívvel, örömmel legyenek még erre is hajlandók, képesek.

S a természet megújulásával versenyre kelve, munkában teljenek napjaink. „A tavasz előtt mezeinkre s minket alva találjon?”³⁴

Kelt Kolozsvárt, 1915. apr. 18.,
(a jó Pásztor vasárnapján.)

1, 3 Zsolt. 86. — 3 Zs. 141. — 4, 5 Eccli 7. 40. — 6 I. Kor. 4. — 7 Példb. 10. — 8 Eccli 10. — 9 II. Tess. 3. — 10 u. o. — 11 Eccli 40. — 12 Ap. csel. 20. — 13 I. Kor. 3. — 14 Berzényi.

Segítsünk a rokkantakon!

Gyulafehérvár, április 24.

Abból a nagy és véres küzdelemből, amely most ezer és ezer embert a csatárré állít, abból a hámulatos erőfeszítésből, mely szükségképen egy jobb, egy boldogabb és békésebb kor áldásos napjait szerzi meg számunkra, a magyar haza minden egyes tagjának ki kell venni a maga sajátos részét. Ifjunak ép úgy, mint öregnek, gyöngé nőnek és vaskarú férfinak egyaránt be kell állnia a csata sorába, hogy testének erejével megvédje a Kárpátok bérceit és idehaza szívének lángoló hazaszeretettel felbátorítsa a csüggedőket, letörölje a szemeket elhomályosító könnyeket, kisimítsa a nehéz gond szülte ráncokat és kenyeret és megélhetést nyújtson az éhezőknek.

Ma, aki nem hitványlelkű, hanem mélyen érző, a szenvedéseket megindulás nélkül nézni nem tudó igaz ember, a szó legszentebb értelmében, nem maradhat tétlen; nem mosolyoghatja le a mi verejtékezéseinket, ha csak azt nem akarja,

hogy a tisztá, becsületes közvélemény homlokára süsse a hazafiatlanság — mondhatnók a hazaárulás undorító bélyegét. Mindnyájan nem foghatunk fejevert, mert korunk, hivatásunk és gyöngé erőnk visszatart attól. De mindnyájan részt vehetünk, sőt részt is kell vennünk a háborúval karöltve járó sok szenvedés és nyomor enyhítésében, mert csak így tudjuk biztosítani a diadal után újra meginduló nagyarányú nemzeti fejlődést.

Nyomor és szenvedés, sőtét sírdombok, öreg szülék keserves könnyei, jóbarátok elvesztése fölött érzett fájdalmak a háborúnak édes testvérei. A diadalének vidám akkordjaiba belevegyülnek az árva bús siránkozása, a sebesültek jaigatása, a megrokkant, csonka vitézek panaszszava. Nekünk kell eltüntetni e disszonáns hangokat, nekünk, akiket megkímélt a jó sors az ágyúdörgések kellemetlen, veszélyes zenejétől, nekünk, akiktől nem kívánta a haza, hogy életünket, egészségünket testi épségünket áldozzuk fel szent oltárán.

A hazáért, a társadalomért küzdő, bátor katonáink közül igen sokan megrokkantak, munkaképtelenül tértek vissza. Egyiknek a karja, másinak a lába hiányzik. Egyik gyógyíthatatlan betegséget kapott, a másik szeme világát veszítette el örökre. Nem foghatja többé kezébe a szerszámot, amely saját és családja részére megszerezte a mindennapi kenyeret. Nem dolgozhat úgy, mint azelőtt, úgy, hogy ne legyen kénytelen nélkülözni még a legszükségesebbet is. Kiszámíthatatlan, megnevezhetetlen nyomor, megpróbáltatás és nélkülözés várákznak a háború legszerencsétlenebbjeire, a megrokkant, egész életükre munkaképtelenné vált hősökre, ha társadalomunk, amely ezekben a történeti napokban már annyiszor megmutatta áldozatkészségét, nem sietne segítségükre, ha nem nyújtaná oda fenntartó jobbát, amelyre támaszkodva életük hát-

ralevő részét — nem ugyan minden szenvedés nélkül, de legalább tűrhetően élhetik le.

Az Augusztus alap, amelynek kétségtelen érdeme, hogy már igen sok könnyet felszáritott, pártfogásába vette a rokkant ügyét és egy országos rokkant-alap létesítését határozta el. E rokkant-alap hivatása lesz az egész ország háborúban megrokkantainak anyagi segítése és tisztességes megélhetésének biztosítása. E nagy terv sikeres keresztülvitelére május elsején „füsttelen napot” rendez. Nem kér erőnket meghaladó áldozatot, hanem csak egy kis önmegtartóztatást. Önmegtartóztatást, hogy hazánk és testvéreink iránti szeretetből mondjunk le azon a napon a dohányzás élvezéséről és annak árát adjuk a rokkantalapra, vagy ha nem akarunk lemondani, fizessünk „füst-adót”.

Csekély áldozat ahhoz képest, amit szegény rokkant katonáink hoztak a mi jóvoltunkért. Ne legyen tehát senki közöttünk, aki ne tagadná meg önmagát egy kis élvezettől és ne buzdítana másokat is példájának követésére. Ne legyen senki, aki ne nyitná meg erszényét és ne sietne élvezetéről való lemondása árán filléreit jótékony célra fordítani.

Május első napján, amidőn a tavasz egész pompájával beköszönt hozzánk, gondoljunk szerencsétlen magyar véreinkre! Gondoljuk meg, hogy nekik e földi árnyékvilágban nem lesz többé tavaszi vidámság, hanem csak borús őszi hangulat. Gondoljuk meg, hogy érettségünk szenvedtek és érettségünk kell hordozniuk a bénaság súlyos keresztjét. Gondoljuk meg, és juttassunk néhány fillért az országos rokkant-alapra.

Füsttelen nap!
Május elseje a rokkantaké!

vett északi dolgok. Ott van pld. az észak-sarkú utazók minden emléke. Amit felfedeztek, amit elértek, az eszközeik, mivel küzdöttek a megközelíthetetlen világban. Amnyi dicsőség és fájdalmas emléke a haladásnak, hogy így közvetlen közelből látva az expedíció emlékeit, könybe borul a szem.

A lappok, az eszkimók élete a legapróbb vonásokig világosan áll előttünk. A szövésszék, melyekről köveken esüng a szál. Ékszerék, állati bőrökből, halcsontokból stb.

Délután kihajózunk Bydg szigetre. Ez egy erdős, kedves szép hely, ahol Norvégia különféle vidékének emlékeit őrzik. Ott láttam a bájos Hardanger öböl leányait, az előttünk ismeretlen északi néptípusokkal. Ezek a népies vonatkozású dolgok nagyon érdekesek és sokban hasonlítanak a székely nép sajátosságaihoz.

Ott mutatják a nagy norvég költő: Vergeland szobáját, melynek egyetlen butora egy íróasztal és egy kitömött farkas. Egyik legnagyobb érdekessége e szigetnek a Gol-ból való 13. sz.-beli eredeti norvég templom, melyet óriási költséggel II. Oszkár hozatott ide.

A régi házak általában mind gömbölyű barna gerendákból vannak. A szigeten

egy parasztasszony sétál. Harisnyát köt és olvas, valami régi klasszikus munkát.

Tavaszi verőfény ömlik el a szigeten. Soha szebb napot. Testben lélekben fel van frissülve az ember. Azt se tudom mikor, de egyszer, csak elszállt az az üveg-házbeli fojtó, nehéz, páras levegő s valami enyhe, bársonyos lágy lélegzetet vesztünk, ami csodálatosan jól esik. Új tengeráramok jöttek s ebben a bájos üdeségben nem ismerünk az előbbi városra. Hiába, itt a tenger az úr. Még a lélegzetet is annak szeszélye szerint veszik az emberek. Csupa tenger mindenütt. A királyi yacht klubja ott ringadozik a vizen. Csupa tenger és tengerész.

Elementem Krisztiánia egyetlen kath. templomába. Sohase felejttem el. A templom fele apácákkal volt tele, a tulsó fele pedig matrözokkal. Sorban, párosával jöttek a finom, a gyöngé apácálmányok és sorban párosával a tiszték vezetése alatt a viharvert, edzett matrözcsapat. Lányosarcú apró nők és őszborult, világot járt, tengereket fegyelmező öreg férfiak. Valami olyan megható volt ez a kép, hogy sohasem felejttem el, a padokban kis táblákra vannak vésve a nevek, mint nálunk a zsidó templomban.

Néhány órajárásnyira van Krisztiánia-tól a norvég sporttelep. Holmenkollen.

Az ide vezető út sokban emlékeztet Stuttgartra. Magas hegyre kanyarog velünk a kényelmes, előkelő, udvari fogatokhoz hasonló kocs. Erdők és mezők maradnak alattunk. Ott látszik a krematorium; mozgósínházzszerűen változatos a kép s mi szakadatlanul feljebb emelkedünk. A tetőn levő kilátóról oly fenséges szépségekben áll előttünk a norvég tájak jellege, hogy felejtlenül bevésődik az emlékezetbe.

Holmenkollen az a norvégnek, ami nekünk a téli Tátra. Nagyszerű szanatórium áll fenn a telepen s hatalmas emlékoszlop jelzi II. Vilmos és II. Oszkár itteni találkozását.

Fejedelmi találkozó hely a bizonyos. A hatalmasan lejtő rödli és ski pályák egy nagy tóban simulnak el. Holmenkollenbe jár a sportoló norvég s az ember önkénytelenül megirigyeli tőlük az erőt, egészséget, életkedvet, a vad sziklák és zúgó tengerek szeretetét s az ők világában járva megértjük: micsoda lélekviszátükrözés a norvég arcokon az a sajátosság derűs, hideg nyugalom.

Használjunk hadisegély pósta-bélyegét!

Szemelvények — a hősök leveleiből.

Tanulságunkra és a hősökkel szembeni kötelességeink teljesítésére álljanak itt a harctérről érkezett ezen sorok:

A „feldspítál”-ból így ír egy dicséretet érdemlő pap: „Aggodó atyai kérdésére egészségem felől igazán oly rég válaszoltam, nem is tudom mikor volt. S a honvédelmi miniszteriumtól jött ma egy felhívás, hogy kérhetem felülvizsgálómat. Miután azonban most hála Istennek újból teljesen egészségesnek érzem magamat: ezért nem kérem a felülvizsgálást. A tábori püspök úrnak be is jelentettem, hogy újból szolgálatképes vagyok. Hálás szívvel csókolom kegyelmes Atyám kezét irántam való oly messzimenő szerető gondos jószágáért. Hogy most lépjek vissza a küzdelemtől, mikor ezren meg ezren szenvednek többet mint én, ahhoz nem volna lelkem. December és januárban gyenge voltam, most azonban jól vagyok. Atyai áldását esdve kérem továbbra is.”

Egy századparancsnok e megható sorokat írja, mikhez nem kell kommentár: „A nagyheti böjti napokon szerzett tapasztalataimról számolok be. Örömmel irhatom, hogy nem volt századunknál egy kath. vallású katona sem, aki nem böjtölt volna. Olyanok is voltak, kik azt mondták: „6 esztendeje nem böjtöltem.” Sokan mondogatták: „nem érzem jól magam és nem tudok jól innepelni, hogy nem gyóntam.” Minden este a svarmommal együttösen mondjuk el az „Urangyalát”. Kézdetben nehezen ment — nem igen jöttek; most pedig nem félünk a deckungban, még a más vallásúak is odajönnek. Nemsokára következnék a szép májusi ájtatosságok, ezt is fogjuk végezni; csak az imakönyvben ez nincs meg. Kegyeskedjék Excellenciád egy olyan imakönyvet küldeni, amelyikben ez is megvan és még valami szép imák is vannak.

Első ünnepen oly dolog történt, ami páratlan. A katonák elhagyták helyüket és mentek a muszkák felé — ők is jöttek, találkoztunk, megcsókoltuk egymást, beszélgettünk egy félórát, azután visszamentünk. Első ünnepen egy lövés sem volt. Egy muszka lőtt reggel és így büntették meg, hogy egész nap egy vékás, homokkal töltött zsákot kellett hordania. Az imakönyvet századom nevében előre is köszönöm.”

Egy tüzér főhadnagy, kit levele megírása közben a telefonon jött parancs szolgált munkába „Die Batterie feuerbereit machen! Aufschlaggranaten!” menyire szíven viseli legényeinek szükségleteit, e szép levél és kérés tanuskodik arról: „A legényekkel gyakran érintkezvén, kíváncsi voltam, hogy üres órában mit olvas. A németül tudók megkapják a mi újságjainkat; magyar és román újság ritkán akad, pedig román legénységem számára is megrendeltem egy hetilapot, amelyet azonban nagyon rendetlenül küldenek. Azután láttam vallásos tárgyú hirlapokat, füzetecskéket, röpiratokat és kis imakönyveket, melyet a szászok rendszeresen kapnak s többnyire hazulról a plebániáról. Katholikust, sajnos egyet sem láttam. Így aztán olvassák a többiek a másét, mint én is a napokban; hisz ez lelki

szükségletet képez, mert az Istenhez sehol sincs közelebb az ember, mint itt. Valamint Mózesnek a Sinaí hegyen dörgés és villámlás között jelent meg, úgy érezzük mi is, hogy az ágyuk bőmbőlése és a fegyverek csattogása között itt van mellettünk! Miért ne olvashatnák ők is a saját dolgaikat? Tudommal majd minden plebániára jár vagy a Közművelődés vagy az Alkotmány stb. és nincs falu, melyből ne volna valaki a harctéren s a kiolvasott újságot vagy iratcskát a plebánia felküldhetné valamelyik falubelijének, ha nem is minden számat, csak néha egyet s ha már egy van a században, az már kézzel jár. Kegyelmes Atyám! itt vannak csiki, háromszéki és udvarhelyi buzgó fia, vajjon reájuk gondol-e a plebániákon e tekintetben valaki? Pedig tény, hogy a jó szó iránt így fogékonyak talán soha se lesznek.

Tudom, hogy kegyelmes Atyám jó szíve fiaiért oda fog hatni, hogy a kath. plebániák útján is az irgalmasság e ténye megvalósuljon. A régi gyermekkori ragaszkodással” . . .

Uraim! Ugyan várjunk-e ilyen világos szavak után főpásztori intelmet, felhívást?
K.

Hogyan készítsük elő a gyermekeket az első sz. áldozásra?

(Elmondotta Pálffy János hitoktató a barcasági dékánuság és sepsimiklósvári esperesi kerület tavaszi koronagyűlésén március 23-án.)

III.

A bánatból önként ily az erős fogadás. Az erős fogadásnál ottassuk ki a gyermekeket, hogy mikor előszámitották összes vétkeiket, egyet különösen emeljenek ki azok közül, melyik talán a legsúlyosabb és legveszélyesebb rájuk nézve, azon célból, hogy azt különösen kerülni fogják s kössük szívükre, hogy a következő gyónásban számoljanak be az eredményről.

Ha ezt elfelednék, figyelmeztessük az elhatározásra; ha pedig nem kellőképpen választanak meg az elhatározást, mi magunk jelöljük ki nekik megfelelőt.

Figyelmeztessük őket, hogy ezen elhatározást ne tegyék hosszú, hanem rövid időre. Így: reggeli imánál gondoljanak az elhatározásukra s tegyék fel, hogy délig kitaranak mellette. Délkor vizsgálják meg lelkiismeretüket, hogy megtartották-e az elhatározást? Ha igen, köszönik meg Istennek az eredményt, ha nem, bánják meg s újra tegyék fel estig, hogy megtartják a jó elhatározást. Estétől ismét reggelig és ez így megy tovább, míg ezen vételt le nem szokták. Ha eggyel végeztek, veszik a másodikat, harmadikat stb. míg meg nem igazul a lelkük. Hogy sokan ezt nem teszik, ez az oka, hogy amyi meddő gyónás van.

3.) Nehéz a bűnök őszinte bevallása. Tehát minden tőlünk telhető eszközt használjunk fel arra, hogy a gyónási titoktartásról meggyőzzük a gyermekeket. Hivatkozunk e célból a természeti, isteni és egyházi törvényekre, melyek e titok felett örködnek. Esetleg olvassuk fel nekik a pásztorálnak ide vonatkozó részét, mert a nyomtatott betű a gyermek előtt nagy tekintély.

A bűnök bevallásával kapcsolatban még egy fontos kérdésre kell megfelnünk: hogyan gyónjuk meg a bűneinket?

Fejből. Ez az egyedül helyes. Leírni a bűnöket főlöleges, hiszen nem sztatistikát akar a pap hallani, hanem azon bűnök őszinte bevallását, melyekre a bűnös emlékszik. A bűnök leírása többnyire a bánat kárára történik, mert könnyen tetszeleg az ember magának, hogy minden bűnt elmondott s így természetesen elvonódik figyelme a bánattól. Hozzá még a leírás nehézkessé is teszi a gyónást s így nem oly könnyen vesszi magát rá az ember arra, hogy meggyónjon.

Még helytelenebb a gyónási tükörből való gyónás, mely egyenesen restségre és felületességre neveli a gyermeket, ez a bűnbánat lényegével pedig homlok egyenest ellenkezik, mely nem más követel tőlünk mint a legelszántabb harcot és küzdelmet a bűnök ellen.

Az meg szóba sem jöhet, hogy valaki a lelki atyával vizsgálta meg a lelkiismeretét. Ezen eljárás mellett még csak az volna hátra, hogy a bánatot, és erősfogadást is a lelki atya indítsa fel s a gyónó helyett ő igazuljon meg. De akkor, hogy üdvözölje a szegény gyónó?

Megkérdeztem a növendékektől, hogy mi tetszett nekik leginkább az előkészületnél? A következőket felelték:

1.) Az, amit Jézus szenvedéséről hallottak. Mi is azt tapasztaljuk, hogy semmi sincs, miről a gyermekek oly szívesen hallanak, mint Jézus szenvedéséről. Azért az első gyónásra való előkészítésnél a lehetőleg minden példát s minden indító okot innen merítsünk.

Akár az Isten irgalmáról, akár az Isten igazságosságáról beszélünk, pedig ezek a legfontosabbak az előkészítési tanításnál: mindkettőhöz a bizonyítékok legkönnyebben Jézus szenvedéséből meríthetjük. A megtérő bűnösre a legjobb példa szt. Péter vagy a jobb lator, vagy a százados, vagy areopági szent Dénes; a megátalkodott bűnösre pedig Judás, vagy a Jézust halálra követelő zsidók.

Ha a lelkiismeret vizsgálására, vagy őszinte gyónásra akarjuk hangolni a gyermekeket, a legmegfelelőbb erre Jézus eljárásának követése Judással szemben. Hogy akarja a Mester rávezetni Judást, hogy megismerje bűnét; hogy akarja bünnének bevallására birni: „Barátom! mi végre jöttél?”

2.) Tetszett nekik, hogy a pap érettiük innádkozik, hogy jól gyónjanak. Ezt tehát a gyermekek előtt kijelenteni nem főlöleges, hogy lássák ebből is a papnak irántuk való szeretetét.

3.) Az tetszett, hogy bűnösen mennek be a gyóntatószékbe s tiszta lélekkel jönnek ki. Valamint az is, hogy most már szereti Isten, szeretik szülők, tanítók, mert lelkiileg tiszták. Nincs okuk félni a pokoltól, mert ha meghalnának is így, a menyországba jutnának. E pontok bővebb kifejtésére tehát nagyobb súlyt kell helyezniünk. S ha lehet, ne csak szóval fejtjük ki, hanem képekkel is szemléltessük az egyes igazságokat. A szemléltetés sohasem tévesztí hatását.

Mire emlékeznek legkevésbé szívösen vissza a gyermekek?

(Folytatjuk.)

A magyar nemzet elhelyezkedése a világ politikában.

Apponyi Albert gróf előadása. Tartotta febr. hó 26-án este a régi képviselőház tanácstermében. Jelen volt a főpásztorunk is.

Hogy a mai háboru, bár abba Oroszország oldalán két nagy nyugati nemzet vesz részt lényegileg orosz háboru, még pedig régtől előkészített, gondosan megalapozott orosz hódító háboru, tehát a keletnek egy újabb előretörése a nyugat ellen, azt már többször fejtegettem, azt mint elfogadott tételeket jelen fejtegetéseim alapjául vehetem. Ámde mit jelentenek ezek a szavak: nyugat, kelet?

A mai nyugati szellem igen különböző tényezők eredménye, melynek legnevezetesebbjei: a görög-római műveltség, a népvándorlásokra etnikai újjasúltság, főleg pedig a kereszténység, erkölcsstanának az állami és társadalmi szervezetre kiható jelentőségében.

A nyugati szellemet főleg négy tétel jellemzi: az ember abszolút értékének és a nő teljes emberi méltóságának elismerése, a munka tisztelete, a vallási, és a világi tekintély intézményes megkülönböztetése. Ez a négy alapvonás az, amely a kialakulásnak szinte számtalan fokozatában, áthat és olyanul jellemez minden nyugati társadalmi és állami szervezetet. A hol egészben vagy részben azok hiányzanak, ott vége a nyugatnak. Ha róluk csak kissé elmélkedünk, a mire ma ki nem terjeszkedhetem, könnyen megérthetjük, hogy csak a nyugat lehet valóban, azaz bensőleg, progresszív; mert egész nyilvánvaló, hogy bennök foglaltanak a haladásra és tökéletesülésre irányuló emberi energia-kifejtés nélkülözhetetlen föltételei.

Természetes, hogy nem érvényesülnek mindjárt mai fejlettségükben.

Az a négy alaptétel, melyet a nyugati szellem megkülönböztető vonásaként állítottam föl, állandó és mai napig sem befejezett, talán soha be nem fejezhető evolúcióban érvényesül. Éz azért ide tehetjük a nyugat ötödik jellemvonásait: alapeszméinek fejlődési képességét. Ott nincs nyugat, a hol az a négy tétel, bár le van téve valamely nemzet megindulásába, kezdetlegességében stagnál, vagy éppen visszafelődik.

Az, a mit keletnek nevezünk, sokkal kaotikusabb és sokkal nehezebben foglalkozható össze egységes szempontok alatt, mint a nyugat.

De hát miben van a különbség? Erre pozitív alakban válaszolni alig lehetséges, mert nem lehet keleti kultur-közösségről beszélni abban az értelemben, a melyben nyugati kultur-közösségről beszélünk. A közös jelleg megállapítása csak negatív történetik, azzal, hogy a keleti szellemet azoknak a vonásoknak, vagy azok némelyikének hiánya, vagy elsorvadása jellemzi, melyeket előbb a nyugati szellem alapvető tételei gyanánt jelöltem meg. Ezt a hiányt pedig meg kell állapítanunk a keleti kereszténységénél is és ezért számítjuk azt inkább a kelethez, mint a nyugati keresztény kultur-közösséghez.

A keresztény keletnek középpontja Bizánc volt; a kelet-római birodalom állapottai nyomták rája bélyegüket. A filozófiában és teológiában nem Plató és Arisztotelész szelleme gyakorol fejlesztő befolyást, a

mint azt a középkor nyugati nagy egyházi bölcselőinél látjuk, hanem a görög szofisták szellemi meddősége érvényesül. Az állami szervezetben a legnyersebb császári abszolutizmus uralkodik, a melyben kezdettől fogva meg volt a cezaropapizmus szelleme, a világi hatalomnak vallásiakban való uralkodásra törekvése. Plasztikailag domborodik ki a nyugati és a keleti szellemnek egyik és talán legnagyobb horderajü eltérése: amott, a nyugaton megkülönböztetése, itt, a keleten, összevegyítése a vallási és a világi szféráknak. Főleg ezért számítjuk ezt a kelethez, főleg ezért sorvad el benne a benső élet. Elveszti — hogy úgy mondjam — azt a csirázási képességet, a mellyel vallási tételei a földi élet talajában is bírnak és így elmarad, sőt lehetetlenné válik az az egész fejlődés, a mely az egyéni és polgári szabadságnak, a szociális szellemnek, az erkölcsi öntudatosságának, a mind tökéletesebb érvényesülése felé irányul. Egyes nyugati intézmények mint oltványok tengődhetnek valamely heterogén keleti törzson, de ott idővel vagy elpusztulnak, vagy visszafelődnek a törzstől vett nedvek természeté szerint.

Ezt a keleti szellemet pedig Bizánc ráruházta mindazokra a nemzetekre, a melyek tőle vették a kereszténységet, leginkább Oroszországra, mely Bizánc egyenes örököse, azzal a lényeges különbséggel, hogy a mi Bizáncnak hiányzott, egy töretlen öserejü és nagy számu faj itt rendelkezésére áll a keleti szellemnek, faj, a melynek aggresszív ösztönei világalomra törnek és a melynek a nyugati civilizáció területén is vannak rokonai. E fajrokonok közt pedig a rokonsági vonzódás és a faji nagyravágások gyakran erősebbek a nyugati kultur-közösség érzésénél.

(Folytatjuk.)

Levél jött a plebános úrtól a deckungba.

Nyolcan vannak együtt földiek. Mint édes testvérek úgy szeretik egymást, úgy összetartanak a lelkes fiúk. Midőn csoportjukat megpillantottam észrevettem, hogy valami nevezetesebb esemény történetét velük, mert sokkal kisebb körre szorultak, mint midőn egymásnak otthoni boldog legény életükről, közös ismerősükről beszélgetnek. Arcukon megatottóság, ihlettség tükröződött vissza.

Vitos, az öregebb, levelet olvas. A csoportban szívesen fogadnak, engemet is a testvérek közé számítanak. Örömmel újságolják: a plebános úr egy hosszú, szép levelet küldött. Kedvemért előlrol kezdjük az olvasást, én is segíték olvasni.

„Kedves jó fiaim!” Megszólt az igazi atya, a jóbarát. Sorából megnyugtató áramlik: „Ne busuljatok családtagiaitokért, úgy én, mint itthon levő többi jóbarátotok, mindenben segítségükre leszünk.” Felszabadult sóhajok szállnak szét a levegőbe, mintha a lelkek könnyebülnének.

Tovább olvasunk, filembe csengnek még a megkapóbb szavak. „Megpróbáltatás, gond, aggodalom kijut mindnyájunknak, . . . de . . . Nektek . . . távol otthonotoktól, szeretteitoktól, sok nélkülözés, szenvedés között önfeláldozással . . . ki téve nemcsak a bajoknak, hanem minden percben a halálnak is.” A sóhajok már Kászonyfaluba szálltak, az érzékenyebbek

egy-egy könyccseppet is sietve kitörülnek szemükből s ijedve tekintenek szét, hogy gyengeségüket észrevették-e! Pedig lélekben mind egyformák voltunk, egyet éreztünk. Kis szünetet kell tartani az olvasásban, míg a lelkek visszaszállnak s az erősen leszűzött képzelet rendes medrébe tér. Majd a lelkiatya beszél. Nagyhét . . . szentáldozás . . . Urunk koporsója . . . feltámadás . . . Rólatok sem feledkezünk meg, a szentsírnál egész éjjel és nappal éretettek fogunk imádkozni; felkerem hozzátartozóitokat, hogy a rendes sztáldozáson kívül gyakran járuljanak az Oltáriszentséghez s ezt ajánlják fel éretettek, kik most a legjobb akarat mellett sem gyakorolhatóatok ezen szent kötelességet. Naponként jönnek szülőiteik, testvéreitek, szeretteitek könnyes szemmel éretettek áldozni. Bizzatok ezután is a jó Istenben, kérésünket meghallgatja.”

Egy megható kis beszéd volt e levélben. Felcsigázott képzeletünk kétszeres erővel működve, néhány perc alatt átéljük az otthoni nagybetet, bűnbánatot, dicsőséges feltámadást.

Végül a figyelmes, gondos lelkiatyának sikerült hazafias érzelmeit is távollevő fiaiban teljes mértékben megeleveníteni.

„Magyar hazánk jövő boldogságáért, szeretteitek jövő békeségeért harcoltok. A magyar bátorság, vitézség, ön-feláldozás már régóta elismert volt; a székely dicsőség ezek között is mindig első helyen állott. A történelemben a ti számatokra fényes, dicsőségteljes lap fog jutni. Hősiesen, vitézül, bátran harcoltatok eddig, beigazolja a nagy költő szavait:

„Ilyenek legyetek ezután is.”

Este felé volt, nagyszombat esteje. Az öröket felállítják, az órség kijelölt helyére előre megy. Egy-egy csoport munkára indul, melyet csak az éj leple alatt végezhet, mások korán aludni térnek, hogy míg a sor rájuk kerülne még pár órát pihenhessenek. Mindenki tudja milyen nap van ma s mi lesz holnap. Az arcok a szokottnál még komolyabbak lesznek. Most hangzik el otthon: „Békesség nektek!” Otthon!?

Az öröket vizsgálom; egyik földalatti kis lakásból halk énekszó hallszik: „Feltámadt Krisztus e napon. Alleluja!” Később a rózsafüzért imádkozzák.

A jötestvérek lakása volt ez.

Én pedig gondolatban mindjárt gratuláltam a derék jó lelkiatyának.

Orosz Lengyelország, 1915. április. 18.

Bodó Lajos önkéntes,
vizaknai kath. kántor.

H I R E K.

— **Kolozsvárról írják** lapunknak, hogy Püspök urunk kedden este 8 órakerkezett a plebániára Betegh Miklós kormánybiztos automobiljával szakadó esőben; szerdán és csütörtökön a klinikán misézett a Pasteur intézetben elhelyezett hadikórházban az elme- és hideggyógyintézetben a csapatkórházban látogatta és gyóntatta a beteg és sebesült katonákat. Szerdán délután az igazgatótanács ülésén elnökölt és esténként a plebánián gyóntatott. Vasárnap reggel 7 órakerkezett a plebániális misét

végezte és a tanuló ifjúságot megáldoztatta; vasárnap 1/2 9 órákor a Mariánium 42 növendékét részesítette az első szt. áldozásban; mindkét helyen több ízben rövid beszédet intézvének hozzájuk. Az esti háborus ájtatosságot a főtemplomban megtartotta és az éjjeli vonattal Budapestre utazott. Az igazgatótanács ülésén határozatba ment, hogy az iskolai évet a mezei munkában való segédkezés végett, továbbá a járványos betegségek közeli veszedelme miatt és egyéb fontos okokból május végén fejezik be.

— **A missiói Egyletnek** az udvarhelyi főesperes 24 K. tagsági díjat küldött be. Követésre méltó.

— **Óltáregylet** pénztárába helyezték Bárány Lukács főesperes 20 koronáját és Kiss János farkaslaki plebános 5 kor-t közzététel.

— **Megjötték a fecskék.** Számuk nagyon csekély — ősszel Itáliában sokat elfogtak, tolluk miatt. Most segíteni kell szegénykéket a fecskék rakásában. Sok ház eresze elpusztult, új otthont kell nekik készíteni.

— **Adomány.** Vita Ödönné örnagyné önméltósága az általa festett és eladott kép árát 100 koronát a tisztí kaszinóban ápolat sebesültek javára ajándékozta. A nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond a nevezett kórház vezetősége.

— **Hirdetmény.** Gyulafehérvár város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1915. évi IV. oszt. ker. adó kivétési lajstrom és az 1915. évi tőkeamatadó kivétési lajstrom a városi adóhivatal hivatalos helyiségében 8 napi közzemlére kitétetett, hol azt érdeklődők a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik, és esetleges észrevételeiket is beadhatják.

— **Királyunk szózata a gyermekekhez.** Agg uralkodónk nemrégben megátos szózatot intézett bírodalma kicsinyeihez, hogy imádkozzának a harcoló hazáért. Ez a szózat megjelent egy linzi gyermek-lapban, amelyről néhány sort közlünk:

„Ha titeket láttalak, napusárg ért engem sötétjében. Ti, kedves gyermekek, császártok és királytok szívéhez legközelebb álltok. De nemcsak a ti császártok és királytokhoz álltok ti közel. Meg mások is, aki előtt a földnek leghatalmasabbjai is csak tehetetlen teremtések:

Istenhez, a mi Urunkhoz. Isten intéz mindent, még pedig úgy, ahogy Ő akarja. Kivüle és Nélküle mi emberek nem tehetünk semmit. Mivel ti kedves gyermekek legközelebb álltok az Istenhez, én a ti császártok és királytokot kérlek:

Imádkozzatok, hogy a jó Isten minket áldjon meg és ügyünköt kegyelmével támogassa. Isten meghallgatja az ártatlanság imáját. Azért ne szünjétek meg összetett kézzel könyörögni ti kicsinyek. Ha az ország gyermekei imádkoznak, akkor — tudom, — jó áll csillagunk. Akkor ti is részt vesztek az ország győzelmében és dicsőségben. Ti esdekéljétek le az áldást zászlóinkra és hadseregünkre.

Kedves gyermekek! Ne feledkeztek meg az országról, amelyé itt a földön vagytok és annak agg királyáról.

— **A buzaszentelési körmenet** vasárnap reggel 8 órákor csendes misével veszi kezdetét.

— **Püspök urunk a Mariániumban.** i. hó 18-án lelkes ünnepe volt a Mariániumnak,

amennyiben az első áldozók járultak az Úr asztalához, s ezt a szép ünnepet még emlékezetesebbé tette az, hogy kegyelmes püspök urunk mondotta fényes segédlet mellett a szentmisét és az evangélium után szívhez szóló, kedves beszédet intézett a kis első kommunikálókhoz, lelkükre kötve, hogy szívük maradjon mindig olyan szép, tiszta, mint most a fehér ruhájuk. A szentmise végeztével kegyelmes püspök atyánk a kis növendékeket a skapuláre társulatba is felvette és kiosztotta nekik fehér szallagokon a Mária érmet. A szép és lelkes ünnep érdekességéhez az is hozzájárult, hogy a püspök úr felhívására a városunkban időző máltai lovagok Commandanta Graf Franz Foliot de Grenneville is elvégezte husvéti szent gyónását és az ártatlan gyermekek között a szent áldozáshoz járult.

— **A Nagyszzebeni kath. Egyházi Tudósító** áprilisi száma Háborus tanulságokkal kezdődik. Sok érdekes adatot hozott össze a szerző, amelyekkel kimutatja, hogy a béke napjaiban is ezerszámra pusztultak el az emberek szerencsétlenség következtében, azért nincs okunk szerfelett panaszkodni a mostani nagy emberpusztítások miatt. Közli részletesen az Oltáregyesület beszámolóját, amelyről lapunk más helyén mi is szólunk. Megmagyarázza a május 15-ig terjedő ünnepek é vasárnapok mibenlétét és jelzi az istentiszteletek sorrendjét. Külön rovatban foglalnak helyet a hitközség közgyűlése, az elmúlt hó nevezetesebb eseményei, egyesületi hírek, jótékonyaság stb. E kis lap kiemelkedik a helyi érdeklőség köréből, azért bárki megrendelheti, aki örömmel olvas léleknemesítő sorokat. Ára 1 kor. 50 fillér. Megrendelhető: Nagyszzeben, Plebánia.

— **A nagyszzebeni Oltáregyesület beszámolója.** Az Oltáregyesület i. évi március 21-én tartotta meg rendes közgyűlését, amelyen Püspök urunk is megjelent és bensőséges szavakkal biztította a jelenlevőket a további áldásos munkára. A titkári jelentés szerint az egyesületnek 258 tagja volt. Bevétele 4181 kor. 70 fill., kiad. 3987 kor. 19 fillér. Az egyesület kivette részét a háborúból is. Mindjárt a háború kitörésekor 100 koronát a Vöröskereszt Egyletnek, 100 koronát a hadbavonult családjainak segélyalapja javára és 600 koronát meglegruha anyag beszerzésére ajánlott fel. A szorgalmas kezek a vásárolt anyagot feldolgozták és 5 ízben küldötték a helybeli Vöröskereszt Egyletnek a legjobb minőségűből készült ruhaneműket. Hogy nagyobb mérvben enyhíthesse a háború nyomorát, egy sorsolást és két hangversenyt rendezett; november 15-én a templomban, december 4-én pedig a színházban. Szorgalmasan látogatták a tagok a munkadélutánokat is, amikor katonaruhákat és egyházi felszereléseket készítettek. Minden téren az Eucharisztikus Úr Jézus iránti mélyeséges szeretet vezette hazánk eme egyik legrégebbi Oltáregyletét. (1859-ben alakult). Büszkék vagyunk rá és az ügybuzgó herceg-plebánosra, akinek fáradságtalan tevékenysége itt sem ismer határt.

— **Hány középiskola van Magyarországon?** A most megjelent Középiskolai Almanach szerint van 196 gimnázium és 34 reáliskola. A főgimnáziumok közül 71 róm. kath., 2 gör. kath., 27 református, 22

ág. ev., 2 gör. kel. román, 2 unitárius, 1 gör. kel. szerb, 1 izr. Van 9 leánygimnázium, köztük 3 róm. kath. (Budapest, Kolozsvár, Sopron) Kath. reáliskolánk sajnos nincs.

— **Lelkigyakorlatok** a szamosújvári áll. főgimnáziumban. A i. évi iskolai sz. gyakorlatok április hó 9—11. napjain tartottak. A szentgyakorlatot Naláczy András dr. vezette. Két évvel ezelőtt is ő vezette a szentgyakorlatot s akkor amnyira megnyerte az ifjúság lelkét, hogy a hittanár erkölcsi kötelességének tartotta erre az évre is őt kérni fel a szentgyakorlatok megtartására. A jelen évben is csodálatos erővel és hatással beszélt, mert a plebános úr jól tudja, hogy a szentgyakorlatot vezető papnak magának kell a legszigorúbb szentgyakorlatot tartania. Ez a szentgyakorlat mester-fogása. Köszönjük a szíves és odaadó fáradozást.

— **A przemysli hős várparancsnok.** A nagyszzebeni plebánia anyakönyvének tanúsága szerint Kuzmanek Hermán Nagyszzebenben született 1860. szeptember 16-án. Atja Kuzmanek József róm. kath. es. és királyi rendőrbiztos, anyja pedig Wichrer Julia (szintén róm. kath.) volt.

— **A füsttelen napra** vonatkozólag még megjegyezzük, hogy városunkban a polgármester vette kezébe az ügyet, hivatala elfogad erre a célra adományokat.

— **A kongreganista, mint Krisztus harcosa** címen mondott dr. Mihályfi Ákos ünnepi beszédet a székesfehérvári főgimnázium Mária Kongregációjának tagavató ünnepélyen 1915. március 28-án. A kis beszéd csinos kiállításban nyomtatva is megjelent. Mivel Mihályfi a hadbavonuló ifjakhoz is szól szívének meleg érzéseivel, ajánljuk az ifjak közti terjesztésre. Megrendelhető: Székesfehérvár, Főgimnáziumi Mária Kongregáció. Ára 10 fillér. 50 drb. 4 korona.

— **Levél a harctérről.** Beküldték a következő szöszertint levelet:

Irom e levelet Kincses Zsuzsánnának Kincses Están Gábor hittes asszonyának. Kedves feleségem, te drága virágzál Remélem e pár sor egészségedben tanál. Jól viseljed magad, ne légyik rá panasz. Uj fejrevalót kapsz ha eljön a tavasz. A malacot add el — ha nincs ennivaló. Vagy tán ad gabonát hitelbe a zsidó?! De hogyha nem adna, hajtsd bé a vásárba. Husz pengő forintot ér akkor is párja. Örülök, hogy friss, jó egészségedben vagytok Köszönöm Virágom, megkaptam a pakkot, A szép szál hazait s hogy kézbe vettem Én bizony mindnyárt falatozni kezdtem De tán a paprika szökött a szemembe, Hogy a könnyem csordult lassacsán lepe- [regve.]

Hazagyüvök Rózsám, gyöngvirágos karddal A sisakom mellett lengő darutollal A bluzomon kívül nagy medálival A lábimom bévül érted égő lánggal Hej, csakhogy ám addig cifra bál lesz itten Szétütök a muszákn úgy áldjon az Isten, Bíró uramékat, meg a komáékat, Mihály sógort, meg a napamasszonyékat Két szemét kirívó jó öreg szülemet, Mindőtöket — szóval, szépen köszöntelek Levelem bezárom sűríg ülel csókol A te bites urad Kincses Estván Gábor.

— P. Medics Nándor lazaristarendfőnök halála. Folyó hó 7-én egy szentéletű agastyán hunyta le örökre szemét. Fáradhatatlan buzgóság és gyermeki alázatosság töltötte be életét. A megboldogultnak nagy része volt a lazaristáknak hazánkban való letelepítésében, akik a népmiessziók terén igen üdvösen működnek és nálunk Erdélyben is többször megfordultak. Az ő munkálkodásának köszönhető, hogy a Paulai sz. Vincéről nevezett Irgalmas nővérek megalkották a magyar rendtartományt, és így áldásos tevékenységüket szélesebb körben fejthetik ki. R. J. P.

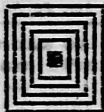
Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon
arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla

oltárépítő

PECS, Tábor-utca 4. sz.

11*12-26

Géperőre berendezett műintézetében olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szószéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PECS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyháziruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék, velumok, baldachiumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobbók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!

Személyesen is megjelenek.

12 16* - 26

Az „Oltáregyesületek” egyházi és világi vezetőinek különös figyelmébe!

Hazánk hitéletének megindításában és gyarapításában mindig elsőrangú tényezők voltak az Oltáregyesületek.

A legfőbbéesebb Oltáriszentség imádásának, az eucharisztikus kultusz és hitélet terjedésének és a templomok gondozásának története szorosán össze van forrva az Oltáregyesület történetével. *Vallásos egyesület egy sem volt népszerűbb hazánkban, mint az Oltáregyesület.* A most dúló nagy világháborúban, mely a magyar nemzetet is derékon ragadta, szintén az eucharisztikus Üdvözítő számolyához vezeti a kath. híveket. A megpróbáltatás nehéz napjaiban a legfőbbéesebb Oltáriszentség előtt imádkozik, szerez erőt, támaszt és vigaszt a hívőknek serege. *Ily módon szinte önkéntelenül megvalósul az Oltáregyesület minden egyes faluban és városban.* Hiszen az imádási szentórák lényegükben oltáregyesületi imádási órák. Ezeknek megtartása valóságos oltáregyesületi foglalkozás. *Nem kell hozzá egyéb, mint hogy az ájtatoskodó híveket beírjuk az Oltáregyesületbe.* Így azután az egyesület gazdag bucsúinak kegyelmeiben is részesülhetnek.

Az Oltáregyesületek megalakítására alig lehet azért alkalmasabb idő, mint a mostani. Csak állítsuk be a most mindegyütt tartani szokott imádásórákat az Oltáregyesületek kötelékébe és viszont az Oltáregyesület imádási óráit a háborús idők szolgálatába és mindenütt meg van alapítva az Oltáregyesület. Hiszen azt nem lesz nehéz megértetni a hívekkel, hogy amit most a háború idején oly buzgón tesznek kérésükben, azt folytassák a háború után is hálaadás képen.

Az Oltáregyesülettel járó csekély

tagdíjkötelezettség sem okozhat nehézségeket. A netalán mégis felmerülő aggodalmak esetén nyugtassuk meg híveinket és mondjuk meg nekik, hogy hagyják a tagdíj befizetését kedvezőbb időkre!

Hogy pedig az Oltáregyesület formális megalakítása az egyházmegyei főigazgatóinak, a ft. lelkész uraknak és a híveknek nehézséget ne okozzon, a Budapesti Országos Központi Oltáregyesület kiadta az *Oltáregyesületi Útmutatót.* Az Útmutatót hosszú időn át szerzett tapasztalatainak és a bel- és külföldi Oltáregyesületek szorgos megfigyeléséből levont tanulságok felhasználásával szerkesztette a Budapesti Központi Oltáregyesület igazgatója.

Az Útmutató szerkesztésénél feketettel voltunk mindazon körülményekre, melyek az Oltáregyesület megalakításánál, vezetésénél föl szoktak merülni. Ezekkel szolgálatot akartunk tenni úgy az egyházi, mint a világi vezetőségeknek, valamint a híveknek is.

Az Útmutató nyomán nem lesz nehézség a régi oltáregyesületeket sikeresen fönntartani és fölvirágoztatni és új egyesületeket alapítani.

Az Útmutató füzött példányonként 1 kor. 80 fillérért megrendelhető a Budapesti Országos Középponti Oltáregyesület Irodájánál (Budapest, IX., Üllői-út 77.), mely egyébiránt az Oltáregyesület minden ügyeiben szívesen szolgál tájékoztatással és segítséggel. Az oltáregyesületek pénztárukból *okvetlenül rendeljék meg e nélkülözhetetlen könyvet.*

Budapest, 1915. február 26.

Mély tisztelettel

Kánter Károly,

a Budapesti Orsz. Középp. Oltáregyesület főigazgatója.

FLEMMICH A. FIAI

sima és minifazott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR VÖRÖSKÖNYV.

A monarchia háborus dokumentumait, az ellenséges és semleges államokkal folytatott tárgyalásokat, bizalmas követi jelentéseket, a hirhedt szerb dossier-t és a háboru előzményeire vonatkozó egyéb okmányokat tartalmazza.

Ára 1 Korona.

Bérmentve postán 1 Kor. 20 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBA ÁLLÓ NEMZET.

Es a könyv legmegkapóbb leírása a németég háborujának. Sven Hedin hónapokig élt a német haroterekben, szívesen látott vendége volt a német oszázárnak, látta, hogy organizálják a stratégiai mozdulatokat, ott lehetett a hősi rohamoknál.

Hatalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a osodálatos Németországot a történelem legnagyobb háborujának kőznapjai alatt. A nagy alak, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése ellenében.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Liliencron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzáció, siker, hogy a német kiadás ma már a 187-ik kiadásban forog közösen. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolta a nagy német-Francia háborút. Sok hivatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélései a világhíradalomnak. Csakaképei megdöbbentően fenségesek; magunk előtt látjuk a katonáktól szibongó haroteret, a tábor, a menetelő sereget, a véres átközeteket, az elkecseregett rohamot, egyesek hőstetteit! A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3. K. bérmentve 3. K. 20 fillér.

Conan Doyle: VESZEDELEM!

Az angolok híres írója előre meglátta és megírta a német flotta mostani, izgalmasan várt akcióit Anglia ellen. Conan Doyle izgató részletekkel tárja fel, hogy néhány tengeralatt járó hajó vönkre tudja tenni Angliát az óriási angol flottát téleneségre kárthatatva.

Bolti ára 40 fill. bérmentve 45 fillér.

Fényes László könyve: *A szerb harctérről.*

A világháboru eddigi irodalmának egyik legszenzációsabb terméke. Fényes L. maga is látta a leírt harcokat. Izgató, színes beszámolókat ugyszólván a lövészárkban írta meg. Azoknak a harcoknak, melyeket megrajzol, ő maga is átérzte minden borzalmát. Ott volt a rajonvaiban. a bravuros rohamoknál és ott volt a köztűzhelyen.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fill.

Megérdemli a saját lelkünk, és másnak is az a Mária!

ELMÉLKEDÉSEK

szűz Mária tiszteletére minden hónap első szombatján című füzet, mely 12 elmékedést tartalmaz.

A veséus kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hogy a *Jesus szentegés Szive első péntekének* megfelelően a hónapok első szombatjának kegyeltes megüetését segítse elő ides hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — a Magyarok Nagyaasszonya — tiszteletében buzgólkodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltó szent Fiától békét esdekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakaroljuk, ismertetjük és terjesszük szepitelenen Anyánknak ezt az újabb formában megnyilvánuló s felmagasztosított szep tiszteletét; vegyünk tele kézzel és meleg szívvel a nekünk megkívánt teljes bücsük kincseiből a saját lelkünknek, a tisztítóházban szenvedőknek és Mária országának javára. — mondja a füzetke Előszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötve 40 fillér.

As elmékedések mellett imádások is vannak a füzetben.

Határvel kell teljesíteni az imádkozó elmékedéseket!

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

OLASZ NEMET ANGOL

FRANCIA

VILÁGNYELVET

MEGTANULHATJA TANÍTÓ NÉLKÜL

SCHIDLOF DE 1000

MÓDSZERÉVEL

AZ EGYES NYELVTANOK 10 FÜZETBEN TELJESÉKA 60F

DISZES VASZONMAPPÁBAN 200F

EGYBEGYUJTVE 2K

KAPHATÓ: SCHÄSER FERENC papírkerek, Gyulafehérvárt.

A NAGY HÁBORU ÍRÁSBAN ÉSKÉPBEN

Az egyik rész 25 füzetben: ÉSZAKON ÉS DÉLEN

című az oroszországi és szerbiai hadjáratl foglalkozik és a Conrad és Hindenburg vezérlete alatti hadseregek dicsőséges tevékenységét egységesen dolgozza fel.

A másik rész ugyancsak 25 füzetben:

A NYUGATI HARCTÉR

című a franciaik, belgák, angolok japánok elleni szárazföldi és tengeri küzdelmeket mutatja be.

Minden füzet ára 40 fillér.
Kaphatók Schäser Ferenc könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cinnyomással ellátott hivatalos levélbortékok (100 drb. 1 K. 20 fillertől)

Devocionális cikkek (rózsafüzérek, feszületek, szentképek stb.) jutányos árban.

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószerek általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléseknél (művek nyomása) árajánlattal készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.